

УДК 78:7.079

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/82-1-27>

Жанна ЗАКРАСНЯНА,

orcid.org/0000-0003-2592-5459

старший викладач кафедри музичного мистецтва
Київського національного університету культури і мистецтв
(Київ, Україна) *z.zakrasniana@gmail.com*

БАРОКО В УКРАЇНСЬКІЙ ВОКАЛЬНІЙ ТРАДИЦІЇ: СТИЛІСТИКА ТА ВПЛИВИ

У статті досліджуються стилістичні особливості музики бароко в контексті української вокальної традиції. Аналізується як барокова музика, що характеризується поліфонічністю, орнаментальністю та емоційною виразністю, інтегрувалася в українську музичну культуру, збагачуючи її та водночас адаптуючи до національних особливостей. Виявлено, що синтез європейських барокових елементів із православними та народними співочими традиціями створив унікальний стильовий феномен, який став важливим складником української музичної ідентичності. Згадано творчість провідних українських композиторів, таких як Микола Дилецький, Максим Березовський і Дмитро Бортнянський. У їхніх творах відображено інтеграцію жанрів, властивих бароко (духовний концерт, кантата, партесний спів), з елементами національної естетики, що підкреслює унікальність українського культурного підходу до освоєння європейських музичних традицій. Особливу увагу приділено сучасному відродженню барокового репертуару в Україні. Історично поінформоване виконавство (ІПВ), як метод, забезпечує автентичність звучання, сприяючи актуалізації музичних творів минулого у контексті сучасного мистецтва. Діяльність українських ансамблів та фестивалів старовинної музики не лише популяризує бароковий спадок, але й залучає нову аудиторію, відкриваючи багатство музики цієї епохи. Важливим є вплив барокового стилю на творчість сучасних композиторів і виконавців, які переосмислюють його основні риси, такі як поліфонія, basso continuo та орнаментика, у своїй роботі. Це свідчить про здатність барокового мистецтва залишатися джерелом натхнення, зберігаючи актуальність у сучасному музичному просторі. Музика бароко в українській вокальній практиці виступає важливим елементом культурного діалогу між Західною Європою та Україною, сприяючи формуванню унікального національного стилю. Сучасне виконання й інтерпретація барокових творів утверджують значущість української музичної спадщини у світовому культурному контексті.

Ключові слова: бароко, українська вокальна традиція, поліфонія, історично поінформоване виконавство, музична ідентичність.

Zhanna ZAKRASNIANA,

orcid.org/0000-0003-2592-5459

Senior Lecturer at the Department of Musical Art
Kyiv National University of Culture and Arts
(Kyiv, Ukraine) *z.zakrasniana@gmail.com*

BAROQUE IN THE UKRAINIAN VOCAL TRADITION: STYLISTICS AND INFLUENCES

The article explores the stylistic features of Baroque music in the context of the Ukrainian vocal tradition. It analyses how Baroque music, characterised by polyphony, ornamentation, and emotional expressiveness, integrated into Ukrainian musical culture, enriching it while simultaneously adapting to national peculiarities. It demonstrates that the synthesis of European Baroque elements with Orthodox and folk singing traditions created a unique stylistic phenomenon that has become an important component of Ukrainian musical identity.

The works of prominent Ukrainian composers such as Mykola Dyletskyi, Maksym Berezovskyi, and Dmytro Bortnyanskyi are examined. Their compositions reflect the integration of genres typical of the Baroque era (sacred concerto, cantata, partes singing) with elements of national aesthetics, highlighting the distinctiveness of the Ukrainian cultural approach to incorporating European musical traditions.

Special attention is given to the contemporary revival of the Baroque repertoire in Ukraine. Historically informed performance (HIP) is presented as a method that ensures authenticity of sound, facilitating the recontextualisation of historical musical works within the framework of contemporary art. The activities of Ukrainian ensembles and early music festivals not only promote the Baroque heritage but also engage new audiences, unveiling the richness of this era's music.

The Baroque style's influence on the work of contemporary composers and performers is highlighted, showcasing their reinterpretation of its main features, such as polyphony, basso continuo, and ornamentation, within modern artistic practices. This demonstrates the enduring relevance of Baroque art as a source of inspiration in the contemporary musical landscape.

Baroque music in Ukrainian vocal practice is identified as a significant element of cultural dialogue between Western Europe and Ukraine, contributing to the formation of a unique national style. Contemporary performance and reinterpretation of Baroque works affirm the global significance of Ukraine's musical heritage.

Key words: Baroque, Ukrainian vocal tradition, polyphony, historically informed performance, musical identity.

Постановка проблеми. Музика бароко посідає визначне місце в історії європейської музичної культури. Про розвиток та особливості барокової музики в широкому європейському контексті написано чимало, проте її значення в українській вокальній практиці залишається недостатньо дослідженим. Українське вокальне мистецтво, глибоко вкорінене як у сакральній, так і у світській традиції, увібрало в себе елементи бароко і трансформувало їх, створивши унікальний стильовий синтез. Це явище заслуговує на детальне вивчення, оскільки воно не лише відображає культурний обмін між Західною Європою та Україною в епоху бароко, але й висвітлює особливі підходи та інновації, запроваджені українськими композиторами та виконавцями. Зростання інтересу до історично поінформованих виконавських практик у поєднанні з відродженням барокового репертуару в Україні підкреслює важливість розуміння стилістичних особливостей цієї епохи. Розглядаючи інтеграцію барокової стилістики в українську вокальну практику, ставиться завдання висвітлити специфіку впливів, що сформували розвиток української музичної ідентичності.

Аналіз досліджень. У сучасних наукових розвідках значна увага приділяється питанням барокової музики, її інтеграції в українську культуру та відродженню в умовах сучасного виконавства. М. Григор'єва (2024) аналізує сучасні підходи до інсценізації барокових опер в Україні. Дослідниця зосереджується на виставі Генрі Перселла «Дідона й Еней» та висвітлює специфіку використання історично обґрунтованих виконавських практик. Авторка акцентує на адаптації барокового стилю до сучасної аудиторії через баланс автентичності та новаторських рішень, які сприяють збереженню традицій у поєднанні з сучасною естетикою. Т. Гуменюк та Т. Кривошея у спільній роботі (2019) досліджують вплив барокової естетики на сучасне мистецтво. У статті йдеться про трансформацію ідей бароко у творчих пошуках українських митців. Авторки розкривають культурологічне значення барокового стилю як джерела натхнення, яке сприяє переосмисленню мистецьких форм та створенню нових образів у контексті сучасного художнього середовища.

У попередній публікації автора статті Ж. Закрасняної «Барокова опера та її актуалізація в сучасній музичній культурі» (2017) аналізу-

ються тенденції повернення барокової опери до сучасного музичного життя, акцентуючи увагу на процеси інтерпретації творів бароко в сучасних умовах, підкреслюючи роль виконавців у передачі стилістичних особливостей епохи. Н. Ключинська у своїй дисертації (2022) проводить ґрунтовний аналіз партесної музики М. Дилецького та І. Домарацького. Дослідниця розглядає ключові аспекти історично поінформованого виконавства, риторичні прийоми та їхній вплив на сучасну інтерпретацію українських духовних творів. М.-М. Любива (2020) висвітлює еволюцію підходів до виконання музики бароко. Авторка аналізує, як принципи автентичності впливають на сучасну виконавську практику, наголошуючи на важливості повернення до оригінальних джерел. С. Олійник висвітлює сучасну постановку двох опер Дмитра Бортнянського у Львівській національній опері. Усі ці дослідження разом формують важливий науковий контекст для подальшого вивчення барокової музики в українській вокальній традиції, акцентуючи на її актуалізації, збереженні та сучасному переосмисленні.

Мета статті – дослідити та проаналізувати стилістичні особливості музики бароко в українській вокальній практиці. Розглядаючи історичні, теоретичні та практичні аспекти, необхідно виявити як стилістика бароко вплинула на розвиток українського вокального мистецтва і як ці елементи були адаптовані та переосмислені.

Виклад основного матеріалу. Музика бароко, що характеризується багатоманітною орнаментикою, емоційною виразністю та складним багатоголоссям, блискуче втілилась в українській вокальній традиції. Ряд вокальних технік, які виникли в творчості композиторів доби бароко, вплинули на еволюцію вокального мистецтва України. Виокремивши специфіку музичної мови цього періоду, спробуємо визначити її вплив на вокальну майстерність співаків. Базовими характеристиками доби бароко в стильовому відношенні були драматизм, вишукана орнаментика та акцент на емоційній експресії. У музиці, живописі, архітектурі та скульптурі стиль бароко вгадується з наявністю динамічних контрастів, складних деталей та відчуття руху, що викликає відчуття величчя та пафосу. Мистецтво бароко прагнуло впливати на глядача чи слухача на глибокому емоційному рівні, тому в хід йшло багато засобів виразності.

Яким же чином дані характеристики проявлялись у музичних творах?

Поліфонічний тип мислення був центральною рисою барокової музики. Він дозволяв підкреслювати одночасну взаємодію декількох незалежних музичних ліній. Цей тип мислення передбачав незалежність голосів, адже у поліфонічній музиці кожен голос функціонує як автономна одиниця, зберігаючи власну ритмічну, мелодичну та тематичну своєрідність. Голоси взаємодіють один з одним за допомогою контрапункту, створюючи складну і багатшарову фактуру. Поліфонічне мислення надає перевагу горизонтальному, лінійному розвитку мелодій, а не вертикальним гармонійним блокам. Намагання підкреслити лінійну логіку розгортання мелодійних ліній дозволяло підкреслити не лише їх своєрідність, але й гнучкість взаємодії з іншими. Саме мистецтво контрапункту, як правила співвіднесення одної з одною різних ліній передбачало контроль за дисонансами, голосоведенням та використанню імітаційних технік, таких як канон і fuga. В них поєднувались свобода та правила, породжуючи унікальний збалансований варіант. Взаємодія контрастних тем, посилений драматизм формували взаємодію індивідуальності та єдності. Виконання поліфонічної фактури вимагало від співаків вміння дотримуватись балансу між окремими голосами та підкреслення емоційного і текстового змісту творів.

Орнаментальність була ще однією характерною рисою барокової музики, що характеризувалась використанням декоративних елементів, таких як трелі, морденти та апподжіатури. Ця мелізматика відіграла вирішальну роль у передачі емоційного змісту музики. Виконавці повинні були творчо додавати прикраси, адаптуючи їх до емоційного тону кожного твору, тим самим персоналізуючи свою інтерпретацію та посилюючи враження слухача. Їх призначення було нерозривно пов'язане із «вченням про афекти», або *Affektenlehre*, що сформувало значну частину композиторської філософії епохи бароко. Ця концепція зосереджувалася на вираженні конкретних емоцій завдяки використанню в мелодії певних інтервалів із чітко визначеними ритмічними патернами. «Завданням музики не було вводити слухача у медитативний, зосереджений стан для внутрішнього осягнення істини, а насамперед викликати різні емоції, розворушити, здивувати» (Ключинська, 2022: 66).

Проявом майстерності співака були звісно ж арії, які дозволяли продемонструвати віртуозність та емоційну глибину виконавця. Вони, як правило, вирізнялися складною орнаментикою і

були основою більших творів, таких як опери та кантати. Імпровізація була надзвичайно важливою складовою виконавської майстерності барокових виконавців, особливо вокалістів. Співаків заохочували прикрашати мелодійні лінії за допомогою орнаментики, формуючи неповторну інтерпретацію твору, внаслідок чого робився акцент на тому, що він є співтворцем музики, а не просто інтерпретатором написаного тексту. *Basso continuo* був невід'ємною частиною музики бароко, забезпечуючи гармонійну основу, яка підтримувала як вокальні, так і інструментальні елементи. Цей акомпанемент зазвичай виконувався клавішними інструментами, такими як клавесин або орган, з віолончеллю або альтом. *Basso continuo* підсилював стилістичну та емоційну глибину музики.

Порівняльний аналіз вокальної практики барокової епохи в Україні та інших європейських країнах дозволяє глибше усвідомити унікальність української адаптації цього стилю. Італійська барокова музика, наприклад, славиться віртуозністю сольного вокалу, багатою орнаментикою та драматизмом. Саме в Італії зародився жанр опери-серія, де домінувала мелодійна експресія, підтримана гармонійним супроводом *basso continuo*. Німецька традиція, зі свого боку, акцентувала увагу на поліфонічному мисленні, складній фактурі та тісному зв'язку з церковною музикою, що особливо помітно у творах Йоганна Себастьяна Баха. У той же час, у французькому бароко ключовим залишався стильний баланс між театральністю та вишуканістю, що відображалось в жанрах оперно-балетних вистав і світських кантат.

Українська вокальна традиція доби бароко, хоча і перебувала під значним впливом європейських зразків, зберігала власну ідентичність, глибоко вкорінену в місцеву сакральну та світську культуру. У творчості українських композиторів цього періоду, зокрема Миколи Дилецького, спостерігається інтеграція європейських стилістичних рис із православними співочими традиціями. Це особливо помітно в духовних концертах, де емоційність і поліфонія бароко поєднувались з урочистістю й ліричністю, властивою українському літургійному співу. «Українська музика бароко найяскравіше представлена партесною творчістю. Багатоголосий партесний спів було запроваджено в літургійну практику православної традиції наприкінці XVI століття» (Ключинська, 2022: 3).

На відміну від італійської традиції, де сольний спів займав центральне місце, в українській музичній культурі важливу роль відігравали хорові форми. Тут поліфонічне мислення набу-

вало особливого значення, але водночас зберігалася мелодійна простота, що зближувала твори з народними пісенними традиціями. Використання орнаментальних елементів, таких як трелі й морденти, стало не лише декоративною, а й емоційною складовою українських вокальних творів. Це має враховуватись і при виконанні барокових творів, як зазначають сучасні автори: «Стилістично грамотний спів з погляду ПВ передбачає особливу гнучкість та еластичність голосового апарату виконавця, розуміння ним особливостей артикуляції слова, динаміки й темпоритму композиції, володіння диханням, майстерне розкриття тембрового багатства голосу і, як уже відзначалося, здатність до імпровізації» (Григор'єва, 2024: 307).

Варто також відзначити, що українські композитори, такі як Максим Березовський і Дмитро Бортнянський, не просто адаптували європейські музичні ідеї, але й активно транслювали їх у контексті місцевих особливостей. Їхня творчість демонструє стильовий синтез бароко і класицизму, який можна спостерігати в оперних та духовних творах. Цей процес не був механічним запозиченням, а органічним поєднанням, яке сприяло формуванню унікальної музичної ідентичності України. Таке поєднання створило репертуар, який дотримувався стилістичних конвенцій музики бароко, водночас маючи безпосереднє відношення до вітчизняного музичного надбання.

Визначальні риси музики бароко – її акцент на емоційній виразності, орнаментальності та поліфонічній складності – заклали підґрунтя для стилістичного розвитку епохи класицизму. З розвитком музики драматична напруженість і структурна витонченість барокової опери-серія знайшла нове звучання в більш врівноважених і ліричних ідіомах класицистичної композиції. Дмитро Бортнянський, який перебував під глибоким впливом обох традицій, продемонстрував цей стильовий перехід у своїй опері «Алکید», яка поєднує емоційну глибину та драматизм барокової опери з ясністю та елегантністю класичного стилю.

Опера Дмитра Бортнянського «Алکید» була створена під час його перебування в Італії, відображаючи панівні стилістичні тенденції європейської опери кінця XVIII-го століття. Написана італійською мовою на лібретто П'єтро Метастазіо, трьохактна опера дотримується умовностей опери-серія – жанру, що характеризується серйозною тематикою, структурованими аріями та використанням міфологічних сюжетів. Лібрето

«Алкіда» зосереджене на міфологічному герої Гераклі і є музичним змалюванням теми героїзму, обов'язку та особистої боротьби, які були популярні в епоху Просвітництва.

Музика «Алкіда» демонструє використання в мелодичній лінії тих рис, які були притаманні для бароко, а саме ліричність мелодій, в яких наявна орнаментика та драматична експресія, що відповідало традиціям опери *seria*. Речитативи у супроводі *basso continuo* розвивають сюжет, тоді як арії дають можливість для емоційних вражень. Використання мелодики розкриває чутливість Бортнянського до людського голосу, створюючи пасажі, які підкреслюють технічні та виразні можливості виконавців. Хоча «Алکید» написана в межах італійської традиції, вона також демонструє нюанси, які відрізняють підхід Бортнянського. Зокрема проявами цього є інтегрування елементів, що були притаманні для літургійної музики православної традиції. Найбільше це простежується у гармонічній мові та структурних елементах.

У 2021 році Львівська національна опера вперше включила до свого репертуару оперу Дмитра Бортнянського «Алکید», що було приурочено до 270-річчя від дня народження композитора. Це стало знаменною подією, адже це була перша повна постановка твору українським національним оперним театром. Над постановкою працювала міжнародна команда, до якої увійшли німецький режисер Андреас Вайріх, художниця з декорацій та костюмів Анна Шеттль та відома українська диригентка Оксана Линів (Олійник, 2021). Опера виконувалась італійською мовою з українськими субтитрами, таким чином вшановуючи внесок Бортнянського у жанр барокової опери. Дія опери, як й опери «Сокіл», ще одного твору Бортнянського, були об'єднані режисерським задумом у єдину виставу, та перенесені у 2021 рік, коли актуальними стали теми особистісного зростання, виклики прийняття доленосних рішень та емпатії, які по-новому розкрились у ізольованому середовищі віртуального та карантинного існування. Виконувалась опера без перерви, а після антракту йшла опера «Сокіл». «В рамках напрямку історично-поінформованого виконавства, що зароджується наприкінці XX століття відбувається творче переосмислення виконавських традицій барокової опери. Вона стає полем для креативних інтерпретацій, що прагнуть осучаснити надбання композиторів минулого та разом з тим використовувати той потенціал, який вони несуть для сучасного музичного мистецтва» (Закрасняна, 2017: 270).

Загалом сучасний інтерес до барокової музики в Україні демонструє зростаюче прагнення відновити історичну спадщину, інтегруючи її у світовий культурний контекст. Відродження барокового репертуару стало можливим завдяки діяльності українських ансамблів, що спеціалізуються на історично інформованому виконанні. Ключову роль у популяризації барокової музики відіграє і проведення фестивалів, присвячених старовинній музиці, як *Kyiv Baroque Fest*, що створюють простір для діалогу між виконавцями, дослідниками та публікою, надаючи платформу для виконання як відомих, так і рідкісних творів. «Фестиваль давньої музики у Львові – один з українських інтернаціональних фестивалів, що на професійному рівні представляє давню вокальну та інструментальну музику різних європейських країн. Традиції автентичного виконавства підтримуються та пропагуються незалежною мистецькою платформою *Open Opera Ukraine*» (Любива, 2020: 70). Такі події сприяють формуванню нової аудиторії, відкритої до музики бароко.

Сучасні виконавці, працюючи з українським бароковим репертуаром, часто використовують архівні матеріали, зокрема старовинні рукописи. Оцифрування й відновлення таких джерел дає змогу не лише вдосконалити виконання, а й популяризувати музику українських композиторів на міжнародній сцені. Наприклад, твори Миколи Дилецького або Максима Березовського починають звучати на престижних європейських сценах. «Виявляючи зв'язок бароко з сьогоденням, ми справді переконаємося в позачасовому характері цього стилю мислення, яке відбиває внутрішню духовну кризу людей, змушених жити в часи краху світоглядних настанов і втрати сприйняття життя як цілості, з відчуттям непізнанності істини» (Гуменюк, 2019: 25).

Поширення набуває історично поінформоване виконавство, яке дослідники інтерпретують як «метод інтерпретації давнього твору, що тотожний герменевтичному, який поєднує авторське бачення твору (відомості давніх трактатів), сенс твору закріпленій у нотації (риторика, взаємозв'язок словесного й музичного текстів) й інтерпретацію виконавця, основу на його емоційному, інтелектуальному й духовному досвіді» (Ключинська, 2022: 176).

Бароковий стиль також надихає сучасних українських композиторів, які переосмислюють його у своїй творчості. Це може проявлятися як у формі цитування історичних мотивів, так і через використання характерних рис бароко – поліфо-

нії, орнаментативності чи *basso continuo*. Таким чином, барокова естетика продовжує впливати на музичний простір, формуючи місток між минулим і сучасністю. «Підсумовуючи досягнення автентичного виконавства першої половини ХХ ст., можна відмітити такі тенденції: з виконавських навичок інтерпретатори старовинної музики опановували розшифровку цифрованого басу, корегували склад ансамблів, обираючи інструментарій та кількість виконавців, практикували вміння імпровізації та вірної розшифровки орнаментики. Удосконалювався відбір засобів виразності – штрихи, типи артикуляції, відповідність між динамікою та темпом» (Любива, 2020: 70). Безперечно, можна виявити вплив барокового спадку на розвиток сучасної вокальної практики, яка розвивається з урахуванням нових принципів щодо інтерпретування творів.

Висновки. Дослідження стилістичних особливостей музики бароко в українській вокальній практиці засвідчує глибину впливу цього європейського музичного стилю на формування національної музичної культури. Українська вокальна традиція, синтезуючи європейські елементи з місцевими православними та народними співочими традиціями, створила унікальний стильовий феномен. Цей процес характеризується гармонійним поєднанням поліфонії, орнаментальності та емоційної виразності, що є основними рисами бароко, з національною естетикою.

Аналіз творчості українських композиторів демонструє, що барокові елементи були адаптовані до місцевих умов. Їхні твори свідчать про трансформацію європейських жанрів у контексті православної духовної традиції. Цей стильовий синтез розкриває культурний діалог між Україною та Західною Європою в епоху бароко, а також виявляє інноваційність українських композиторів у переосмисленні загальноєвропейських тенденцій.

Особливе значення має сучасне відродження барокового репертуару в Україні, що спирається на методи історично поінформованого виконавства. Численні фестивалі старовинної музики активно популяризують бароковий спадок. Барокова музика також має вплив на сучасну композиторську творчість, яка продовжує звертатися до її стилістичних принципів, таких як поліфонічне мислення та мелізматична орнаментальність. Цей творчий діалог між минулим і сьогоденням не лише зберігає цінності барокового стилю, а й відкриває нові можливості для розвитку українського вокального мистецтва в глобальному контексті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Григор'єва М. С. Барокова опера в сучасній українській постановці: особливості інтерпретації з погляду історично інформованого виконавства (на прикладі вистави опери Генрі Перселла «Дідона й Еней»). *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал*. 2024. № 1. С. 303–309.
2. Гуменюк Т., Кривошея Т. Рецепція «Perola barocca» (дивовижна перлина) в сучасному художньому просторі України. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2019. №1. С. 20–25.
3. Закрасняна Ж. М. Барокова опера та її актуалізація в сучасній музичній культурі. *Молодий вчений*. 2017. № 10. С. 268–271.
4. Ключинська Н. В. Історично інформоване виконавство та риторичні параметри сучасної інтерпретації української партесної музики (на прикладі творів М. Дилецького та І. Домарачького). Дис. доктора філософії за спеціальністю 025 Музичне мистецтво. Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2022. 210 с.
5. Любива М.-М. В. Рух історично поінформованого виконавства в контексті культури ХХ–ХХІ століття. *Українські культурологічні студії*. 2020. 2 (7). С. 68–71.
6. Олійник С. Сокіл / Алкід. URL: <https://opera.lviv.ua/shows/premiere-le-faucon-alcide/> (дата звернення: 2.12.2024).

REFERENCES

1. Hryhorieva M. S. (2024) Barokova opera v suchasni ukrainiskii postanovtsi: osoblyvosti interpretatsii z pohliadu istorychno informovanoho vykonavstva (na prykladi vystavy opery Henri Persella "Didona y Enei") [The Baroque opera in contemporary Ukrainian staging: interpretation aspects from the perspective of historically informed performance (on the example of Henry Purcell's opera "Dido and Aeneas")]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv: nauk. zhurnal – Bulletin of the National Academy of Management of Culture and Arts: Scientific Journal*, 1, 303-309. [in Ukrainian].
2. Humeniuk T., Kryvosheia T. (2019) Retsepsiia "Perola barocca" (dyvovyzhna perlyna) v suchasnomu khudozhnomu prostori Ukrainy [Reception of "Perola Barocca" (A marvelous pearl) in the contemporary artistic space of Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Management of Culture and Arts*, 1, 20-25. [in Ukrainian].
3. Zakrasniana Zh. M. (2017) Barokova opera ta ii aktualizatsiia v suchasni muzychnii kulturi [The Baroque opera and its actualization in contemporary musical culture]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*, 10, 268-271. [in Ukrainian].
4. Kliuchynska N. V. (2022) Istorychno informovane vykonavstvo ta rytorychni parametry suchasnoi interpretatsii ukrainiskoi partesnoi muzyky (na prykladi tvoriv M. Dyletskoho ta I. Domaratskoho) [Historically informed performance and rhetorical parameters of contemporary interpretation of Ukrainian partest music (on the example of works by M. Dyletsky and I. Domaratskyi)]. PhD diss., Ivan Franko National University of Lviv. Lviv. 210 p. [in Ukrainian].
5. Liubyva M.-M. V. (2020) Rukh istorychno poinformovanoho vykonavstva v konteksti kultury XX–XXI stolittia [The movement of historically informed performance in the context of the 20th-21st-century culture]. *Ukrainski kulturolohichni studii – Ukrainian Culturological Studies*, 2(7), 68-71. [in Ukrainian].
6. Oliinyk S. Sokil / Alkid [The Falcon / Alcide]. Available at: <https://opera.lviv.ua/shows/premiere-le-faucon-alcide/> (accessed 2 December 2024).